

Uticaj ESG faktora na performanse kompanije

DALIBOR D. KRSTIĆ, Visoka škola za menadžment i

ekonomiju – Kragujevac, Kragujevac

ORCID: 0000-0003-2286-112X

SNEŽANA D. LAZIĆ, Visoka škola struktovnih

studija biznisa „Biznis“, Niš

ORCID: 0009-0008-1306-7438

NIKOLINA M. LJUBOJEVIĆ, Visoka škola struktovnih

studija biznisa „Biznis“, Niš

ORCID: 0009-0001-1519-0666

BOJAN S. OBRIC, Visoka škola struktovnih studija biznisa

„Biznis“, Niš

ORCID: 0009-0005-0028-1054

Stručni rad

UDC: 005.915: 005.35(497.11)"2020/2022"

005.7:502.131.1

658.14/17

DOI: 10.5937/tehnika2404481K

Akronim ESG se odnosi na faktore kooperativnog upravljanja koji se odnose na životnu sredinu, socijalna i upravljačka pitanja (ESG), a koji su dobili značajnu važnost poslednjih godina pošto investitori, zainteresovane strane i preduzeća sve više prepoznaju njihov značaj. ESG faktori na učinak kompanije mogu uticati kroz finansijske ishode, upravljanje rizikom, reputaciju i dugoročnu održivost, itd. Kompanije koje dobro rade po kriterijumima ESG-a mogu biti privlačnije za investitore i zainteresovane strane zabrinute za dugoročnu održivost i odgovorne poslovne prakse. Štaviše, mnoge berze i regulatorna tela širom sveta ohrabruju ili zahtevaju od kompanija da obelodane svoje ESG performanse kako bi promovisale transparentnost i odgovornost. Istraživanje u ovom radu je usmereno na analizu uticaja ESG faktora održivog razvoja na profitabilnost kompanije. Istraživanje je fokusira na kompaniju DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD u periodu 2020-2022. godine. Za prikupljanje podataka koristili su se izveštaji o održivom razvoju kompanije i raspoloživi podaci na APR-u iz bilansa stanja i bilansa uspeha. U analizi primenjena je metoda višestruke linearne regresije. Empirijski rezultati ovog istraživanja su pokazali da poslovanje usaglašeno sa ESG faktorima održivog razvoja pozitivno utiče na pokazatelje profitabilnosti kompanije.

Ključne reči: održivi razvoj, ESG faktori, nefinansijsko izveštavanje, finansijske performanse kompanije

1. UVOD

Održivi razvoj se odnosi na koncept koji ima za cilj optimalno zadovoljenje potreba sadašnje generacije bez narušavanja sposobnosti budućih naraštaja za normalnim životom. To je holistički i integrisani pristup ekonomskom, društvenom i ekološkom blagostanju. [4, 7].

Održivost životne sredine se fokusira na smanjenje ili eliminisanje negativnih uticaja na životnu sredinu

---

Adresa autora: Dalibor Krstić, Visoka škola za menadžment i ekonomiju - Kragujevac, Kragujevac, Karađorđeva 52

e-mail: dal.krstic@gmail.com

Rad primljen: 23.02.2024.

Rad prihvaćen: 16.08.2024.

minimiziranjem emisija gasova staklene bašte, smanjenjem otpada i zagađenja i očuvanjem prirodnih resursa. [2]. Društveni aspekt se fokusira na promovisanje društvene jednakosti, raznolikosti i inkluzije tako što će se obezbediti fer i bezbedna radna praksa koja daje prioritet zdravlju i bezbednosti, ljudskim pravima i uključivanju zajednice. [31]

Konačno, ekonomski aspekt održivosti fokusira se na održavanje dugoročne profitabilnosti, stvaranje ekonomske vrednosti i obezbeđivanje odgovorne alokacije resursa.

Korporativna održivost ima za cilj da osigura da preduzeća posluju na etički, odgovoran i održiv način i da doprinose dobrobiti zajednica u kojima posluju. [20]. Rešavanjem širokog spektra pitanja, kao što su smanjenje emisije gasova staklene bašte, poboljšanje

uslova rada, promocija ljudskih prava i očuvanje prirodnih resursa, korporativna održivost može da obezbedi poslovanje preduzeća na način koji je profitabilan i društveno odgovoran. Ovo će stvoriti vrednost i dugoročno koristiti svim zainteresovanim stranama.

2. PREGLED LITERATURE

Suočeni sa pitanjima kao što su globalno zagrevanje, COVID-19 i međunarodni sukobi, principi zaštite životne sredine i poštovanja interesa ljudi dovode do velikih društvenih promena [25].

Indeks ekoloških performansi za 2018, koji je objavio Univerzitet Jejl 2018. godine, rangira ekološke performanse 180 zemalja. Istraživanja o odnosu između finansijskih performansi kompanije (FPK) i ESG faktora možemo pronaći u radovima iz 80-ih godina 20. veka [1]. Blizu 60 triliona američkih dolara sredstava pod upravljanjem – ili 50% ukupne globalne institucionalne baze sredstava – trenutno upravljaju potpisnici Principa za odgovorno ulaganje. S jedne strane, ovaj razvoj događaja jasno pokazuje posvećenost finansijskih tržišta ekološkim, društvenim kriterijumima i kriterijumima upravljanja (ESG) u okviru investicionih odluka. Međutim, s druge strane, dalekosežne promene mejnstrim investitora ka prihvatanju prakse održivog ulaganja ostaju prilično spore [8, 12]. Manje od četvrtine investicionih profesionalaca često uzima u obzir vanfinansijske informacije u svojim investicionim odlukama, a samo oko 10% globalnih profesionalaca dobija formalnu obuku o tome kako da uzmu u obzir ESG kriterijume u investicionoj analizi. [7, 36]. Mnogima se čini da poslovni slučaj odgovornog ulaganja nije očigledan [11]. Ipak, pitanje koliko su ESG kriterijumi kompatibilni sa finansijskim performansama preduzeća ostaje centralna debata za praktičare i akademike više od 40 godina.

Iako postoji mnogo pozitivnih primera za odnos ESG-FPK, istraživači često tvrde da su rezultati dvosmisleni, neubedljivi ili kontradiktorni [4, 7, 25, 27]. Naučnici i praktičari su, posebno, neodlučni u pogledu opšteg efekta, uključujući njegovo merenje i trajnost [13, 18, 26]. Stoga je u toku debata o ulozi i uticaju finansijskog sektora na prirodno okruženje i društvo.

Na osnovu izveštaja kompanija Apple, Microsoft, Amazon, Google i Samsung potvrđuje se stav Zumente et al. (2020) i Darnal et al. (2022) da ESG izveštavanje još uvek nije standardizovano.

3. ODRŽIVI RAZVOJ I ESG

Održivi razvoj i ESG su dva povezana, ali različita koncepta. Dok se i ESG i održivost bave ekološkim, društvenim faktorima i faktorima upravljanja, ESG se fokusira na procenu učinka kompanija na osnovu ovih

faktora, dok je održivost širi princip koji obuhvata odgovorne i etičke poslovne prakse na holistički način. ESG je skup kriterijuma pomoću kojih se vrši procena uticaja kompanije na životnu sredinu, društvo i upravljanje [8]. To je standardizovani okvir koji omogućava investitorima i drugim zainteresovanim stranama da procene uticaj kompanije na društvo i životnu sredinu, kao i njene prakse korporativnog upravljanja [2]. Sa druge strane, održivost je princip koji promovise odgovornu i etičku poslovnu praksu uzimajući u obzir međusobnu interakciju ekoloških, društvenih i ekonomskih faktora [39].

Ključna razlika između ESG-a i održivosti je u tome što je ESG specifičan alat koji se koristi za merenje učinka kompanije, dok je održivost širok princip koji obuhvata niz odgovornih poslovnih praksi. [27] ESG metrike se koriste za procenu učinka u specifičnim oblastima kao što su emisije ugljenika, raznovrsnost i inkluzija, kao i plate rukovodilaca. S druge strane, održivost pokriva niz tema kao što su upravljanje lancem snabdevanja, angažovanje zainteresovanih strana i razvoj zajednice [33].

4. RAZUMEVANJE ESG FAKTORA

ESG faktori predstavljaju: [28]

- E – Environment. Faktori životne sredine.
  - Klimatske promene: Uloga kompanija u rešavanju klimatskih promena. Strategije smanjenja emisije ugljenika. Usvajanje obnovljive energije.
  - Upravljanje resursima: Održivo korišćenje i očuvanje resursa. Voda i energetska efikasnost. Praksa cirkularne ekonomije. Strategije za smanjenje zagađenja i emisija. Usklađenost sa ekološkim propisima. Procene uticaja na životnu sredinu.
- S – Social. Društveni faktori.
  - Raznolikost i inkluzija: Promovisanje različitosti u radnoj snazi [30]. Inkluzivna korporativna kultura. Jednake mogućnosti i rodna ravnopravnost.
  - Radne prakse: Poštene plate i radna prava. Zdravlje i bezbednost. Sindikalni odnosi. Ljudska prava: pitanja ljudskih prava u lancu snabdevanja. Konfliktni minerali i odgovorni izvori. Angažovanje i razvoj zajednice.
- G – Governance. Faktori upravljanja. Korporativno upravljanje: Nezavisnost i raznolikost odbora. Izvršni kompenzacija. Prava akcionara i angažovanje. Etika i transparentnost: Poslovna etika i kodeks ponašanja. Transparentnost u finansijskom izveštavanju. Zaštita uzbunjivača.

Zakonska regulativa Evropske unije zahteva od svih velikih kompanija i svih kompanija da obelodane

informacije o tome šta prepoznaju kao potencijalne rizike i mogućnosti koje se javljaju po pitanju društva i ekologije, kao i o efektu njihove aktivnosti na ljude i okolinu. [10]

Direktiva o izveštavanju o korporativnoj održivosti (CSRD) stupila je na snagu 5. januara 2023. godine. Ova nova Direktiva modernizuje i jača pravila koja se tiču društvenih i ekoloških informacija koje kompanije moraju da prijave. Širi skup velikih kompanija, kao i malih i srednjih preduzeća na berzi, sada moraju da izveštavaju o održivosti [20, 34].

Nova pravila obezbeđuju da investitori i druge zainteresovane strane dođu do informacija koje su im potrebne za procenu uticaja kompanija na ljude i životnu sredinu i da investitori procene finansijske rizike i mogućnosti koje proizilaze iz klimatskih promena i drugih pitanja održivosti [19]. Konačno, troškovi izveštavanja se smanjuju za kompanije na srednji i dugi rok usklađivanjem informacija koje treba da se pruže [14]. Prve kompanije će morati da primene nova pravila po prvi put u finansijskoj 2024. godini, za izveštaje objavljene 2025. godine [9].

Zakon o računovodstvu u Republici Srbiji propisuje obavezu da sva velika pravna lica koja predstavljaju društva od javnog interesa i koja na datum bilansa prelaze kriterijum prosečnog broja od 500 zaposlenih tokom poslovne godine, počev od finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2021. godine, u Godišnji izveštaj o poslovanju uključe i nefinansijski izveštaj u koji je potrebno obuhvatiti i određena obelodanjivanja koja se odnose na ESG standarde po pitanju zaštite životne sredine, socijalnih i kadrovskih pitanja, poštovanje ljudskih prava, borbu protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem. [6, 41]

Prilikom ESG izveštavanja kompanije mogu primenjivati različite metodologije. U praksi se najčešće koriste GRI i SASB standardi [29]. GRI (Global Reporting Initiative) standardi zahtevaju od kompanije da objavi i pozitivan i negativan uticaj na društvo, ekonomiju i ekologiju [13]. GRI standardi se primenjuju u svim sektorima poslovanja i u svim veličinama kompanija. SASB standardi (Sustainability Accounting Standards Board – SASB) [11] sastoje se od 77 sektorskih standarda, od kojih kompanija bira one koji su relevantni za njenu delatnost. SASB standardi se koriste najviše u američkim kompanijama [23].

Procena uticaja ESG faktora na poslovanje korporacije se može izvršiti na više načina: [18] analizom performansi akcija i obveznica, analizom kako ESG razmatranja utiču na upravljanje rizikom i umanjuju operativne, reputacione i regulatorne rizike, kroz ispitivanje odnosa između ESG-a i reputacije kompanije i percepcije brenda, kroz istraživanje

dugoročnih implikacije na održivost integracije ESG faktora u poslovne strategije [3, 38]. Centar za savremene politike u Beogradu je uz podršku Centra za međunarodno privatno preduzetništvo sproveo istraživanje na nefinansijskim informacijama u sklopu finansijskih izveštaja za poslovnu 2020. godinu o izveštavanju o održivosti 50 najvećih kompanija u Srbiji (sa posebnim osvrtom na ESG) [32]. Rezultati istraživanja su pokazali većina subjekata ispitivanja objavljuje nefinansijske izveštaje u vidu posebnih dokumenata ili u sklopu svojih godišnjih finansijskih izveštaja [16].

5. PROFITABILNOST KOMPANIJE

Profitabilnost kompanije je indikator vredan pažnje stekholdera. Profitabilnost kompanije se može meriti brojnim pokazateljima koji mogu biti [26]:

- prinos na akcionarski kapital,
- prinos na aktivu,
- operativni profit.

$ROE = \text{neto profit posle oporezivanja} / \text{ukupni akcionarski kapital}$

Prinos na akcionarski kapital (ROE) je jedan od najvažnijih pokazatelja za akcionare kompanije. On predstavlja odnos neto profita posle oporezivanja i ukupnog akcionarskog kapitala [21]. Koristimo ga kao izvor informacije o veličini prinosa koji vlasnici akcija ostvaruju po pravu vlasništva [37].

Profit kompanije je pod uticajem različitih faktora, kao što su makroekonomske okolnosti i odluke menadžmenta banke u vezi sa poslovnim politikom. ROE je rezultat akumuliranih odluka u toku jedne godine. Za potencijalne akcionare ROE je bitan jer im pomaže da procene atraktivnost nove emisije akcija kompanije. Takođe, ROE se može koristiti za uporednu analizu između različitih kompanija [40].

$ROA = \text{neto profit posle oporezivanja} / \text{ukupna aktiva}$

Prinos na aktivu, ili ROA, je jedan od pokazatelja koji se koristi za procenu efikasnosti kompanije u upravljanju svojom ukupnom aktivom. On se izračunava kao neto profit posle oporezivanja podeljen sa ukupnom aktivom [15].

Kod regulatornih tela i rejting kuća, ROA je jedan od najpouzdanijih pokazatelja. Preporuka kompanijama je da za odnos koriste prosečni iznos aktive u toku poslovne godine kako bi se izbegla komparacija poslovnih aktivnosti koje rastu tokom godine sa oscilacijama iz sezone u sezonu, i profita koji se kumulira u toku cele poslovne godine [22].

Ovaj pokazatelj omogućava da se utvrdi koliki je prinos kompanije na njenu ukupnu aktivu i koliko je efikasna u generisanju profita. Što je veći ROA, to je

kompanija efikasnija u upravljanju svojim resursima i generisanju profita [5].

Operativni profit = ukupni operativni prihodi – rashodi / ukupna aktiva

Operativni profit se izračunava kao razlika između ukupnih operativnih prihoda i rashoda, podeljeno sa ukupnom aktivom kompanije [12]. Stopa neto operativnog profita izražava sposobnost uprave poslovnog subjekta da generiše više prihoda u odnosu na rashode poslovanja [25]-

Ova stopa omogućava kompanijama da ocene svoju efikasnost u generisanju prihoda u odnosu na troškove [17]. Ako je stopa neto operativnog profita visoka, to ukazuje na uspešnost menadžmenta u generisanju većeg prihoda od troškova poslovanja. S druge strane, ako je stopa niska, to može ukazivati na potrebu za poboljšanjem efikasnosti ili smanjenjem rashoda kako bi se postigao veći operativni profit [5].

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Za potrebe ovog rada uzećemo kao primer kompaniju DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD, koja objavljuje zasebne izveštaje o održivosti više od jedne decenije.

Da bi izvršili analizu uticaja ESG faktora na pokazatelje profitabilnosti kompanije DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD analizirali smo ESG faktore iz izveštaja o održivosti [42] i raspoložive podatke na APR-u iz bilansa stanja i bilansa uspeha za 2020, 2021. i 2022. godinu.

U nastavku rada ćemo prikazati analizirane podatke i prikazati stepen uticaja ESG faktora na pokazatelje profitabilnosti.

Nezavisne promenljive u ovom istraživanju su pokazatelji ESG faktora (tabela 1), dok su zavisne promenljive pokazatelji profitabilnosti (tabela 2).

Tabela 1. ESG faktori DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD

ESG faktori	Pokazatelji		2020	2021	2022
Ekološke performanse	ESG 1	Ukupne emisije CO2 (u 000 t)	3515	3542	3539
	ESG 2	Potrošnja goriva (u 000 l)	104	101	99
Socijalne performanse	ESG 3	% prodaje zdrave hrane sopstvenog brenda	54,1 %	54,4 %	54,8 %
	ESG 4	Broj brendova sa nutricionističkim uputstvima za ishranu klijenata	7	8	8
Performanse korporativnog upravljanja	ESG 5	% proizvodnih lokacija prehrambenih proizvoda sertifikovanim od strane GFSI	97 %	98 %	98 %
	ESG 6	% visokorizičnih neprehrambenih proizvoda sopstvenog brenda	78 %	78 %	81 %

Tabela 2. Stope profitabilnosti DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD

	2020	2021	2022
ROE = Neto dobit posle oporezivanja / akcijski kapital	0,13991778	0,10582548	0,24018428
ROA = neto dobit posle oporezivanja / ukupna aktiva	0,04118104	0,03561530	0,07368411
Operativni profit = ukupni operativni prihodi – rashodi / ukupna aktiva	0,06434102	0,04483868	0,08645507

Na osnovu datih finansijskih pokazatelja za 2020, 2021. i 2022. godinu utvrdili smo da pokazatelji profitabilnosti rastu i to:

- Povećanje ROE (Return on Equity) od 2020. do 2022. godine pokazuje da je kompanija uspešla da generiše više prihoda u odnosu na akcijski kapital.

- ROA (Return on Assets) takođe pokazuje povećanje tokom istog perioda, što ukazuje na to da je kompanija bila uspešna u korišćenju svoje aktive u generisanju prihoda.
- Operativni profit se takođe povećao u istom poslovnom periodu, što može ukazivati na povećanu efikasnost u upravljanju operativnim приходima i rashodima.

Uz savremenu literaturu, mnogi radovi potvrđuju potrebu za upravljanjem ESG rizikom, dokazujući da kompanije sa niskim ESG rizicima postaju privlačnije, da su im poboljšane finansijske performanse i konkurentnost [24]. Dokazano je da trend društveno odgovornog ulaganja utiče na predvidivost prinosa akcija [35].

U cilju ispitivanja uticaja ESG faktora na pokazatelje profitabilnosti kompanije DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD primenjena je višestruka linearna regresija.

U tabeli 3 predstavljene su vrednosti sledećih pokazatelja dobijenih metodom višetrake linearne regresije: Pirsonov koeficijent proste linearne regresije (R). On iznosi 0.406 što pokazuje linearnu vezu između zavisnih i nezavisnih promenljivih. Pošto je koeficijent korelacije pozitivan, veza je pozitivna tj. sa poboljšanjem pokazatelja ESG faktora održivog razvoja dolazi do poboljšanja pokazatelja profitabilnosti. Koeficijent determinacije (R²) koji određuje koliki procenat varijabilnosti zavisne promenljive „pokazatelji profitabilnosti“ je objašnjen modelom koji obuhvata nezavisne promenljive „pokazatelji ESG faktora“. U ovom slučaju taj procenat iznosi 65%. - F test (31.629) i p (0.000) predstavljaju dostignuti nivo značajnosti. Kako je $p < 0.0005$, što je manje od standardnog nivoa značajnosti 0.05, zaključujemo da je regresioni model statistički značajan.

Tabela 3. Rezultati uticaja pokazatelja ESG faktora na pokazatelje profitabilnosti kompanije DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD

R	R ²	F-mecm	p
0.406	0.650	31.629	0.000

U tabeli 4. predstavljene su vrednosti koeficijenata Beta nezavisne promenljive. Najveći koeficijent Beta nezavisne promenljive ima pokazatelj „ESG 4“ (0.237) što znači da promenljiva „E4“ najviše doprinosi predviđanju zavisne promenljive „pokazatelji profitabilnosti“. To znači da se sa što većom kontrolom i informisanju stejkholdera o pokazatelju vrednosti direktnih emisija gasova sa efektom staklene baste, povećava profitabilnost kompanije. Posle pokazatelja „ESG 4“ doprinos predviđanja zavisne promenljive „pokazatelji profitabilnosti“ je sledeći: pokazatelj „ESG 3“ (0.217), „ESG 5“ (0.128), „ESG 1“ (-0.076),

„ESG 2“ (-0.070) i „ESG 6“ (0.027). U p koloni ocenjujemo statističku značajnost svake nezavisne promenljive u regresionoj jednačini zasebno. Možemo videti da je kod svih nezavisno promenljivih $p < 0.05$ i da su statistički značajne u modelu.

Izveštavanjem o svim ESG faktorima održivog razvoja stvara se dobar imidž kompanije, što dovodi do veće zainteresovanosti stejkholdera i podrške okolne zajednice. Podrška zajednice se ostvaruje u vidu poslovnih licenci i obezbeđivanje potrebnih resursa kompaniji.

Tabela 4. Rezultati uticaja ESG faktora na pokazatelje profitabilnosti kompanije DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD

Pokazatelji	Unstandardized B	Beta	P
(Constant)	0.364		0.088
E1	-1.162	-0.076	0.013
E2	-1.152	-0.070	0.017
E3	3.748	0.217	0.016
E4	5.752	0.237	0.000
E5	2.710	0.128	0.004
E6	0.438	0.027	0.043

Analizom je utvrđeno da pokazatelji ESG faktora održivosti pojedinačno značajno utiču na pokazatelje profitabilnosti. Na osnovu sprovedene analize može se zaključiti: Ako kompanija DELHAIZE SERBIA DOO BEOGRAD stalno radi na implementaciji i proširivanju sistema izveštavanja o ESG faktorima održivog razvoja, njena profitabilnost se ne dovodi u pitanje, već se meri značajan rast profita. Sa rastom profita, teoretski se smatra da je kompanija sposobna da distribuira veće dividende, što pozitivno utiče na prinose akcija i povećanje njihove vrednosti. Relativno može se reći da veća profitabilnost znači veća vrednost kompanije. Visoka profitabilnost je takođe jedan od načina da kompanija postigne prosperitet za svoje akcionare, jer ona dovodi do visoke stope prinosa za investitore. Investitori zato stalno prate rast profita, rast vrednosti kompanije i njen ekološki učinak, kako bi doneli odluku o investiranju.

7. ZAKLJUČAK

Održivi razvoj je višestruki i međusobno povezani koncept koji nastoji da stvori bolju budućnost za sve rešavanjem ekoloških, društvenih i ekonomskih izazova na uravnotežen i integrisan način. To zahteva globalnu posvećenost odgovornim i etičkim praksama kako bi se obezbedilo blagostanje sadašnjih i budućih generacija. Usklađivanjem sa ESG ciljevima, kompanija ne samo da je postigla uštede u troškovima i rast prihoda, već je i poboljšala svoju reputaciju, pristup kapitalu i produktivnost zaposlenih. Ovo pokazuje da integracija ESG-a može biti snažan pokretač

finansijskog uspeha, čineći je ubedljivom strategijom za kompanije koje žele da napreduju u poslovnom okruženju koje je društveno i ekološki svesno.

U ovom istraživanju izvršena je analiza uticaja određenih ESG faktora održivog razvoja na pokazatelje profitabilnosti kompanija. Za ispitivanje primenjena je višestruka linearna regresija. Treba napomenuti da je primene metode linearne regresije bila ograničena raspoloživim podacima i što dovodi do ne mogućnost za potpuno modeliranje, proveru pretpostavki i proveru linearnosti veza nezavisnih i zavisnih promenljivih. S obzirom da Pirsonov koeficijent proste linearne regresije iznosi 0.406, može se reći da sa poboljšanjem ESG faktora održivog razvoja dolazi do poboljšanja pokazatelja profitabilnosti. Na osnovu rezultata analize prikupljenih i obrađenih podataka, može se zaključiti da pokazatelji ESG faktora održivog razvoja pojedinačno značajno utiču na pokazatelje profitabilnosti. Ovo je značajno kako za menadžere, tako i za investitore. Menadžeri mogu ovim aktivnostima doprinose odgovornijem uticaju kompanije na životnu sredinu i povećanju profita. Investitori su zainteresovani za sposobnost kompanije da ostvari profit i pre nego što ulože kapital, jer će tako obezbediti veće dividende.

LITERATURA

- [1] Alexandra A. Egorova, Sergei V. Grishunin, Alexander M. Karminsky, The Impact of ESG factors on the performance of Information Technology Companies, *Procedia Computer Science*, Volume 199, 2022, Pages 339-345, <https://doi.org/10.1016/j.procs.2022.01.041>
- [2] Amel-Zadeh, A. & Serafeim, G. Why and how investors use ESG information: Evidence from a global survey. *Financial analysts journal*, 74(3), 87-103, 2018.
- [3] Apergis, N, Poufinas, T. & Antonopoulos, A. ESG scores and cost of debt. *Energy Economics*, 112, 106186, 2022.
- [4] Berg, Florian and Kölbel, Julian and Rigobon, Roberto, Aggregate Confusion: The Divergence of ESG Ratings (August 15, 2019). *Forthcoming Re-view of Finance*, Available at <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3438533>
- [5] Besley S., Brigham E.F. *Poslovne finansije*. Beograd, Data status, 2015.
- [6] Čavlin M. Vapa, Tankosić J, Davidovac Z. & Ivaniš M. Analysis of risk factors of the financial and profit position with the objective of improving the vitality of the energy sector. *Oditor*, 9(2), 22-53, 2023.
- [7] Cicmil D, Jakšić P. & Đaković M. Comparative analysis of events on the world market using the selected portfolio and the VaR method. *Oditor*, 9(2), 54-77, 2023.
- [8] Dašić B, Župljanić M, Pušonja B, Uloga regulatornog okvira na prilive stranih direktnih investicija. *Akcionarstvo*, 29(1), 95–111, 2023.
- [9] Di Simone L, Petracci B. & Piva M. Economic sustainability, innovation, and the ESG factors: An empirical investigation. *Sustainability*, 14(4), 2270, 2022.
- [10] Díaz V, Ibrushi D. & Zhao J. Reconsidering systematic factors during the COVID-19 pandemic—The rising importance of ESG. *Finance Research Letters*, 38, 101870, 2021.
- [11] Efimova O. V, Volkov M. A. & Koroleva D. A. The impact of ESG factors on asset returns: Empirical research. *Finance: theory and practice*, 25(4), 82-97, 2021.
- [12] Friede, Gunnar and Busch, Timo and Bassen, Alexander, ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More than 2000 Empirical Studies (October 22, 2015). *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Volume 5, Issue 4, p. 210-233, 2015.
- [13] Gillan S. L, Koch A. & Starks L. T. Firms and social responsibility: A review of ESG and CSR research in corporate finance. *Journal of Corporate Finance*, 66, 101889, 2021.
- [14] Gogić N. Fraud in financial statements. *Oditor*, 8(1), 7-35. <https://doi.org/10.5937/Oditor2201007G>, 2022.
- [15] Gogić N. (Nefinansijsko i integrisano izveštavanje. *Ekonomija: teorija i praksa*, 15(2), 88-104. <https://doi.org/10.5937/etp2202088G>, 2022.
- [16] Grujić M, Cicvarić Kostić S. & Štavljanin V. ESG izveštavanje najvrednijih brendova - otkrivanje tema značajnih za održivi razvoj. *Marketing*, 54(1), 3-16. <https://doi.org/10.5937/mkng2301003G>, 2023.
- [17] https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en datum pristupa 20.01.2024.
- [18] <https://www.apr.gov.rs/> datum pristupa 15.02.2024.
- [19] Ilić V, Marković S, Pušara A. & Avakumović J. The role of social management in business organizations. *Oditor*, 8(3), 96-116. <https://doi.org/10.5937/Oditor2203096I>, 2022.
- [20] Jević G. The role of tour guides in improvement and promotion of ecotourism. *Održivi razvoj*, 4(2), 29-43. <https://doi.org/10.5937/OdrRaz2202029J>, 2022.
- [21] Khan M. A. *ESG disclosure and Firm performance: A bibliometric and meta analysis*. Research in

- International Business and Finance, 61, 101668, 2022.
- [22] Kim S. & Li Z. Understanding the impact of ESG practices in corporate finance. *Sustainability*, 13(7), 3746, 2021.
- [23] Kumar, S. Exploratory review of esg factor attribution to the portfolio return in Fama-French factor model framework. *Academy of Marketing Studies Journal*, 27, 1-2023.
- [24] Lepojević E. & Samardžić N. Environmental entrepreneurship and sustainable development. *Održivi razvoj*, 4(1), 7-17. <https://doi.org/10.5937/OdrRaz-2201007L>, 2022.
- [25] Li T. T, Wang K, Sueyoshi T. & Wang D. D. ESG: Research progress and future prospects. *Sustainability*, 13(21), 11663, 2021.
- [26] Malinić D, Milićević V, Stevanović N. *Upravljačko računovodstvo*. Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, 2023.
- [27] Malinić D. & Vučković Milutinović S. Investiranje u ciljeve održivog razvoja i ESG izveštavanje - računovodstvena perspektiva. *Ekonomika preduzeća*, 71(1-2), 77-100. <https://doi.org/10.5937/07/EKO-PRE2302077M>, 2023
- [28] Mardini, G. H. ESG factors and corporate financial performance. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, 14(3), 247-264, 2022.
- [29] Milanović N. (2023). Financial sustainability management non-profit organizations. *Održivi razvoj*, 5(1), 7-17. <https://doi.org/10.5937/OdrRaz2301-007M>
- [30] Mitrović M. Razvoj pravnog okvira EU o nefinansijskom izveštavanju. *Pravo i privreda*, 58(1), 160-183. <https://doi.org/10.5937/PiP2001160M>, 2022.
- [31] Nikolić B, Tasić V, Petrović M. Savremeni državni sistemi. *Revija prava javnog sektora*, 2(2), str. 6-22, 2022.
- [32] Novaković I, Cvetanović N, Izveštavanje o održivosti 50 najvećih kompanija u Srbiji (sa posebnim osvrtom na ESG), Centar za savremene politike Beograd, Centar za međunarodno privatno preduzetništvo, Vašington, <https://centarsavremene-politike.rs/biblioteka/izvestavanjeoOdrzivosti50najvecihkompanija-usrbiji/>
- [33] Pedersen, Lasse Heje and Fitzgibbons, Shaun and Pomorski, Lukasz, *Responsible Investing: The ESG-Efficient Frontier* (October 1, 2019). NYU Stern School of Business, Available at <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3466417>
- [34] Petrović Tomić, N. Održivo poslovanje - da li su ESG standardi stubovi otpornosti novog modela poslovanja? *Bankarstvo*, 52(2-3), 202-221. <https://doi.org/10.5937/bankarstvo2303202P>, 2023
- [35] Savić B, Značaj integrisanog izveštavanja za funkcionisanje tržišta kapitala. *Akcionarstvo*, 28(1), 7-20, 2022.
- [36] Škrbić S, Malešić S, Gojkov D. M, Proces budžetskog planiranja. *Revija prava javnog sektora*, 3(2), str. 21-35, 2023.
- [37] Van Horne J, Wachowicz J. R J. M. Osnovi finansijskog menadžmenta. XII izdanje. Beograd. Data status, 2007.
- [38] Vladislavljević V, Mičić S. & Zupur M. Analiza kao osnov za donošenje poslovnih odluka. *Finansijski savetnik*, 28(1), str. 7-35, 2023.
- [39] Vukša S, Analitički pokazatelji finansijskog kapaciteta privrednog subjekta. *Finansijski savetnik*, 24(1), 24-36, 2019.
- [40] Vuška S, Pantić N, Profit i profitna stopa. *Akcionarstvo*, 26(1), 7-25, 2020.
- [41] Zekić M, Brajković B, Uloga finansijskog menadžmenta u preduzeću. *Finansijski savetnik*, 27(1), 7-23, 2022.
- [42] <https://www.maxi.rs/strategijaodrzivogposlovanja> datum pristupa 31.07.2024.

SUMMARY

THE INFLUENCE OF ESG FACTORS ON COMPANY PERFORMANCE

The acronym ESG refers to environmental, social and governance (ESG) factors of cooperative governance, which have gained significant importance in recent years as investors, stakeholders and businesses increasingly recognize their importance. ESG factors can affect a company's performance through financial outcomes, risk management, reputation and long-term sustainability, etc. Companies that perform well on ESG criteria can be more attractive to investors and stakeholders concerned about long-term sustainability and responsible business practices. Moreover, many stock exchanges and regulatory bodies around the world encourage or require companies to disclose their ESG performance to promote transparency and accountability. The research in this paper is focused on the analysis of the impact of ESG factors of sustainable development on the company's profitability. The research focuses on the company DELHAIZE SERBIA DOO BELGRADE in the period 2020-2022. years. For data collection, reports on the company's sustainable development and available data on APR from the balance sheet and income statement were used. The analysis used the method of multiple linear regression. The empirical results of this research showed that business operations aligned with ESG factors of sustainable development has a positive effect on the company's profitability indicators.

Key Words: *sustainable development, ESG factors, non-financial reporting, financial performance of the company*